2026/1545

17.7.2026

NEUVOSTON PÄÄTÖS (EU) 2026/1545,

annettu 29 päivänä kesäkuuta 2026,

Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn EHTYn perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen taloudellisista seurauksista ja hiili- ja terästutkimusrahastosta tehdyn pöytäkirjan N:o 37 täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja päätöksen 2003/76/EY kumoamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn pöytäkirjan N:o 37 EHTYn perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen taloudellisista seurauksista ja hiili- ja terästutkimusrahastosta, sekä erityisesti sen 2 artiklan ensimmäisen kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin hyväksynnän ([1]),

noudattaa erityistä lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen voimassaolo päättyi kyseisen sopimuksen 97 artiklan mukaisesti 23 päivänä heinäkuuta 2002. Kaikki Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) varat ja vastuut siirrettiin 24 päivänä heinäkuuta 2002 Euroopan yhteisölle.

(2) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, EHTYn perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen taloudellisista seurauksista ja hiili- ja terästutkimusrahastosta tehdyn pöytäkirjan N:o 37, jäljempänä 'pöytäkirja', mukaan EHTYn taseessa oleva EHTYn nettovarallisuus muodostaa hiili- ja terästeollisuuteen liittyvien alojen tutkimukseen tarkoitetut varat, joista käytetään nimitystä "EHTYn selvityksessä olevat varat" ja EHTYn selvityksen jälkeen nimitystä "hiili- ja terästutkimusrahaston varat", jäljempänä yhdessä 'varat'.

(3) Pöytäkirjassa määrätään myös, että varoista kertyvät tulot, joista käytetään nimitystä "hiili- ja terästutkimusrahasto", käytetään yksinomaan tutkimuksen puiteohjelman ulkopuoliseen hiili- ja terästeollisuuteen liittyvien alojen tutkimukseen pöytäkirjan ja sen nojalla annettujen säädösten mukaisesti.

(4) Neuvosto hyväksyi 1 päivänä helmikuuta 2003 päätöksen 2003/76/EY ([2]), jossa vahvistettiin pöytäkirjan täytäntöönpanosäännökset.

(5) Hiili- ja terästutkimushankkeiden rahoittamiseen sidottujen tulojen arvo on laskenut muutaman vuoden ajan alhaisten korkojen vuoksi, eivätkä varat ole tuottaneet riittävästi tuloja, jotta niillä voitaisiin rahoittaa päätöksellä 2003/76/EY vahvistetut nykyiset 111 miljoonan euron vuotuiset hiili- ja terästutkimusrahaston ehdotuspyynnöille osoitetut määrärahat. Ehdotuspyynnöt rahoitettiin vuosina 2024 ja 2025 kokonaisuudessaan omaisuuserien myynnillä vuosina 2022 ja 2023 kärsittyjen tappioiden vuoksi. Realisoitunut voitto tulee kattamaan ainoastaan osan vuotuisista määrärahoista vuonna 2026 ja mahdollisesti myös sitä seuraavina vuosina, eikä voitto todennäköisesti riitä merkityksellisen työohjelman rahoittamiseen.

([1]) Hyväksyntä annettu 16. kesäkuuta 2026 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

([2]) Neuvoston päätös 2003/76/EY, tehty 1 päivänä helmikuuta 2003, Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, EHTYn perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen taloudellisista seurauksista ja hiili- ja terästutkimusrahastosta tehdyn pöytäkirjan täytäntöönpanon edellyttämistä säännöksistä (EUVL L 29, 5.2.2003, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2003/76(1)/oj).

(6) Osana pyrkimyksiään vahvistaa unionin teräsalan kilpailukykyä ja turvata alan tulevaisuus komissio ilmoitti 19 päivänä maaliskuuta 2025 julkaistussa tiedonannossaan Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – ”Euroopan teräs- ja metallialan toimintasuunnitelma” että se ehdottaisi hiili- ja terästutkimusrahaston kokonaisuudistusta yksinkertaistaakseen ja nopeuttaakseen edelleen terästutkimukseen tehtäviä investointeja. Tällaisessa nopeuttamisessa olisi otettava huomioon alan tarpeet.

(7) Siirtymään pois fossiilisten energianlähteiden ja erityisesti hiilen käytöstä liittyy haaste sen varmistamisesta, että siirtymä on oikeudenmukainen erityisesti sellaisten alueiden teollisuudelle ja työntekijöille, jotka ovat riippuvaisia hiilestä. Muita haasteita ovat muun muassa hiilikaivosten metaanipäästöjen hillitseminen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1787 ([3]) täytäntöönpanon yhteydessä.

(8) Odotus on, että EHTYn selvityksessä olevilla varoilla ei ole vastuita tai saamisia elokuusta 2027 alkaen, mikä mahdollistaa sen selvityksen saamisen päätökseen.

(9) Osittainen varojen myynti hiili- ja teräsalan tutkimushankkeiden rahoittamiseksi on mahdollista, koska EHTYn selvityksessä olevilla varoilla ei ole vastuita.

(10) Taloudelliset muutokset ja toimintapoliittiset näkökohdat huomioon ottaen tutkimusohjelman laajuus olisi määritettävä siten, että varoja voidaan käyttää ja panna asianmukaisesti täytäntöön pöytäkirjan tavoitteiden ja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti. Tutkimusohjelman koon kannalta kriittistä massaa ei voida saavuttaa ainoastaan tuloilla tai rajallisella osalla sen jäljellä olevia varoja. Tutkimusohjelmaan tarvittavat määrät edellyttävät kaikkien varojen käyttöä. Siksi jäljellä olevista varoista olisi voitava tarjota merkityksellistä tukea unionin tutkimuksen puiteohjelman ulkopuolisiin hyödyllisiin tutkimusyhteistyöhankkeisiin, joiden kriittinen massa riittää unionin tason lisäarvon luomiseen hiili- ja teräsaloilla.

(11) Helmikuun 26 päivänä 2025 julkaistussa Puhtaan teollisen kehityksen ohjelmaa koskevassa tiedonannossaan Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ja Euroopan teräs- ja metallialan toimintasuunnitelmassa komissio tukee unionissa tulevina vuosina tehtäviä suuria investointeja, myös teräsalan investointeja. Kyseisen poliittisen kannustimen mukaisesti hiili- ja terästutkimusrahaston olisi osaltaan edistettävä nopeaa siirtymää puhtaisiin teknologioihin rahoittamalla tarvittavia tutkimustoimia, mukaan lukien suuria investointeja koskeva valmisteleva tutkimus ja lisätutkimus, joilla tuetaan laajamittaisten investointien käyttöönottoa.

(12) Vuosien 2027–2033 ehdotuspyyntöihin osoitettavien enimmillään 120 miljoonan euron vuotuisten määrien sekä vuoden 2034 ehdotuspyynnölle osoitettavan määrän, joka vastaa vielä kohdentamattomia käytettävissä olevia varoja, odotetaan lisäävän yksityisiä investointeja ja parantavan siten kilpailukykyä sekä nopeuttavan hiili- ja teräsalojen vihreää siirtymää ja hiilestä irtautumista. Tätä varten olisi vahvistettava asianmukaiset vuotuiset määrärahat, jotta mahdollistetaan nämä ehdotuspyynnöt ja merkityksellinen tuki vuoden 2034 loppuun saakka.

(13) Jotta sijoituksista saatavat nettotulot voitaisiin kohdentaa täysimääräisesti ja vuodelle 2027 myönnettäviä määrärahoja voitaisiin kasvattaa 111 miljoonasta eurosta 120 miljoonaan euroon, varojen kohdentamisen aikataulua on tarpeen lyhentää siten, että vuosina 2026–2033 vuoden n+1 määrärahat katetaan vuoden n päätöstaseesta samalla kun pidetään päätöksellä 2003/76/EY jo vahvistetut vuotuiset määrärahat ennallaan.

(14) Molemmat alat kannattavat määrärahojen nykyistä jakoa, jossa hiilialan tutkimukselle kohdennetaan 27,2 prosenttia ja teräsalan tutkimukselle 72,8 prosenttia, ja jako on kummankin alan tarpeet ja vastaanottokyky huomioon ottaen edelleen asianmukainen.

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1787, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, metaanipäästöjen vähentämisestä energia-alalla ja asetuksen (EU) 2019/942 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1787, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj).

(15) Jotta hiili- tai teräsalan mahdollisiin tutkimusrahoitustarpeisiin voidaan sopeutua tilanteissa, joissa jommankumman alan vastaanottokyky on riittämätön, komissiolle olisi tarvittaessa siirrettävä valta hyväksyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädösvallan siirron nojalla annettavia delegoituja säädöksiä, joilla muutetaan tätä päätöstä hiilialan tutkimukseen ja teräsalan tutkimukseen vuonna 2034 myönnettävän rahoituksen osuuden muuttamiseksi, jotta kaikki varat voidaan käyttää. On erityisen tärkeää, että komissio toteuttaa asiaa valmistellessaan asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa ([4]) vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle olisi toimitettava kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla olisi oltava järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.

(16) Päätös 2003/76/EY olisi sen vuoksi kumottava. Päätöksen 1 artiklaa on kuitenkin syytä soveltaa ennen EHTYn selvityksen saamista päätökseen siihen asti, kun EHTYn selvityksessä oleviin varoihin liittyvät rahoitustoimet on saatu päätökseen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Komissiolle vastaa toimenpiteistä, jotka tarvitaan Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, EHTYn perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen taloudellisista seurauksista ja hiili- ja terästutkimusrahastosta tehdyn pöytäkirjan N:o 37 täytäntöönpanemiseksi.

2. Komissio vastaa niiden rahoitustoimien hoitamisesta, jotka liittyvät 'EHTY:n selvityksessä oleviin varoihin', ja, EHTYn selvityksen jälkeen, 'hiili- ja terästutkimusrahaston varoihin', jäljempänä yhdessä 'varat'.

2 artikla

1. Komissio hoitaa varoja siten, että vuotuiset hiili- ja terästutkimusrahaston määrärahat tutkimuksen rahoittamiseen hiili- ja terästeollisuuteen liittyvillä aloilla vuosiksi 2027–2033 viimemainittu mukaan lukien ovat enintään 120 miljoonaa euroa. Mahdolliset jäljelle jäävät kohdentamattomat varat sisällytetään vuoden 2034 määrärahoihin sillä markkina-arvolla, joka kyseisillä varoilla hiili- ja terästutkimusrahastoon siirtämishetkellä markkinaolosuhteet huomioon ottaen on. Kyseisillä määrärahoilla rahoitetaan tutkimusta hiili- ja terästeollisuuteen liittyvillä aloilla vuonna 2034 ja sitä seuraavina vuosina.

2. Teräsalan tutkimustoiminnassa on keskityttävä kestäviin ja vähähiilisiin teräksen valmistus- ja viimeistelyprosesseihin, edistyneiden terästuotteiden ja edelläkävijämarkkinoiden luomiseen, luonnonvarojen säilyttämiseen ja kiertotalouteen, taitojen kehittämiseen, työolojen parantamiseen sekä digitaaliteknologian käyttöön. Hiilitutkimushankkeisiin liittyvissä tutkimustoiminnassa on keskityttävä siihen, että hallinnoidaan oikeudenmukaista siirtymää, mukaan lukien käyttötarkoituksen muuttamisella, toimintansa lopettaneiden tai suljettavien hiilikaivosten ja niihin liittyvän infrastruktuurin osalta, myös alueilla, joilla tällaiset hiilikaivokset sijaitsevat, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) 2021/523 ([5]), (EU) 2021/1056 ([6]) ja (EU) 2021/1229 ([7]) ja tämän päätöksen 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

3. Edellä 1 kohdassa vahvistetut vuotuiset määrärahat muodostuvat sijoituksista saatavista nettotuloista sekä käteisvaroista, joita saadaan varojen osittaisesta myynnistä.

([4]) EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/523, annettu 24 päivänä maaliskuuta 2021, InvestEU-ohjelman perustamisesta ja asetuksen (EU) 2015/1017 muuttamisesta (EUVL L 107, 26.3.2021, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj).

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1056, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj).

([7]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1229, annettu 14 päivänä heinäkuuta 2021, oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin mukaisesta julkisen sektorin lainajärjestelystä (EUVL L 274, 30.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1229/oj).

3 artikla

1. Edellä 2 artiklassa tarkoitetuista sijoitus- ja varainhoitotoimista laaditaan vuosittain erillään unionin muista rahoitustoimista tuloslaskelma, tase ja rahoituskertomus.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut rahoitusasiakirjat liitetään niihin asiakirjoihin, jotka komissio laatii vuosittain Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 318 artiklan ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 ([8]) 247 artiklan nojalla.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin toimiin ja toimenpiteisiin sovelletaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja tilintarkastustuomioistuimen valvontaa ja vastuuvapauden myöntämistä koskevaa toimivaltaa sellaisina kuin ne määritetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa ja asetuksessa (EU, Euratom) 2024/2509.

4 artikla

1. Edellä 2 artiklassa tarkoitetuista sijoituksista saatavat nettotulot sekä varojen osittaisesta myynnistä saatavat käteisvarat otetaan tuloina unionin yleiseen talousarvioon. Kyseiset tulot ja käteisvarat sidotaan erityiseen käyttötarkoitukseensa, joka on tutkimuksen puiteohjelmien ulkopuolisten tutkimushankkeiden rahoittaminen hiili- ja terästeollisuuteen liittyvillä aloilla. Varat muodostavat hiili- ja terästutkimusrahaston, jonka hoidosta vastaa komissio.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuista nettotuloista ja käteisvaroista jaetaan työohjelmien kautta hiilialan tutkimukselle 27,2 prosenttia ja teräsalan tutkimukselle 72,8 prosenttia.

Komissiolle siirretään valta antaa 7 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joilla muutetaan tarvittaessa tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun hiilialan tutkimukseen ja teräsalan tutkimukseen myönnettävän rahoituksen osuutta, jotta kaikki varat voidaan käyttää vuonna 2034.

3. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti sidotut nettotulot ja käteisvarat, jotka ovat käytettävissä varainhoitovuoden joulukuun 31 päivänä, sekä takaisin perityt määrät siirretään ilman eri toimenpiteitä seuraavalle varainhoitovuodelle.

4. Peruuntuneita sitoumuksia vastaavat talousarviomäärärahat raukeavat ilman eri toimenpiteitä kunkin varainhoitovuoden lopussa. Tällaisten peruuntumisten vuoksi vapautuneiden, sitoumuksia varten tehtyjen varausten määrä asetetaan hiili- ja terästutkimusrahaston käyttöön.

5 artikla

Vuoden n+1 tutkimushankkeiden rahoittamiseen käytettävät nettotulot ja käteisvarat merkitään EHTYn selvityksessä olevien varojen vuoden n taseeseen ja, selvityksen jälkeen, hiili- ja terästutkimusrahaston varojen vuoden n taseeseen, kunnes vuoden 2033 jäljellä olevat varat kohdistetaan vuodelle 2034.

6 artikla

Komissio ottaa Euroopan unionin yleiseen talousarvioon ne hallintomenot, jotka aiheutuvat tässä päätöksessä tarkoitettujen selvitys-, sijoitus- ja hoitotoimien hoitamisesta.

7 artikla

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.

2. Siirretään 4 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä komissiolle kahdeksaksi vuodeksi 6 päivästä elokuuta 2026.

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 4 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyyteen.

4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

6. Edellä olevan 4 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa jatketaan yhdellä kuukaudella.

8 artikla

Kumotaan päätös 2003/76/EY.

Päätöksen 2003/76/EY 1 artiklaa sovelletaan kuitenkin EHTYn selvityksessä olevia varoja koskeviin rahoitustoimiin, kunnes selvitys on saatu päätökseen.

9 artikla

Tämä päätös tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Luxemburgissa 29 päivänä kesäkuuta 2026.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. MOUSHOUTTAS